

Achd Sgoiltean (Co-chomhairle) (Alba) 2010

Aithisg le Foghlam Alba a' dèiligeadh ri taobhan foghlaim den mholadh le Comhairle Baile Obar Dheathain gus sgìre-sgoile a stèidheachadh airson an t-solar làithreach Foghlam Meadhan Gàidhlig aig Acadamaidh Hazlehead, a tha air a chuirteachadh le crìoch ùghdarras ionadail Baile Obar Dheathain;

agus

sgìre-sgoile a stèidheachadh airson an t-solar làithreach Foghlam Meadhan Gàidhlig làithreach aig Sgoil Gilcomstoun, a tha air a chuirteachadh le crìoch ùghdarras ionadail Baile Obar Dheathain;

agus

gum bu chòir na sgìrean-sgoile ùra a thòiseachadh bho 1 Lùnastal 2023.

Am Màrt 2023

1. Ro-ràdh

1.1 Chaidh an aithisg seo le Foghlam Alba ullachadh le Luchd-sgrùdaidh Foghlaim an Rìgh (Luchd-sgrùdaidh an Rìgh) a rèir teirmichean [Achd Sgoiltean \(Co-chomhairle\) \(Alba\) 2010](#) (“Achd 2010”). Is e adhbhar na h-aithisg seo beachdachadh neo-eisimeileach agus neo-phàirteach a libhrigeadh air moladh Comhairle Baile Obair Dheathain gus sgìrean-sgoile a stèidheachadh a sgaoileas air feadh a’ bhaile-mhòir airson Foghlam Meadhan Gàidhlig aig Sgoil Gilcomstoun agus Acadamaidh Hazlehead. Tha mìneachadh goirid ann an Roinn 2 den aithisg mun phròiseas co-chomhairle. Tha Roinn 3 na h-aithisge ag innse beachdachadh Luchd-sgrùdaidh an Rìgh air taobhan foghlaim a’ mholaidh, a’ gabhail a-steach beachdan cudromach aig luchd-comhairle. Tha Roinn 4 a’ toirt geàrr-chunntas air sealladh farsaing Luchd-sgrùdaidh an Rìgh air a’ mholadh. Nuair a gheibhear an aithisg seo, tha an Achd ag òrdachadh gum beachdaich a’ chomhairle air agus an uair sin gun ullaich iad aithisg co-chomhairle dheireannach. Bu chòir an aithisg seo a bhith an lùib aithisg co-chomhairle dheireannach na comhairle, còmhla ri mìneachadh air ciamar, ann an dèanamh a’ mholaidh dheireannaich, a rinneadh ath-sgrùdadh air a’ chiad mholadh, a’ gabhail a-steach geàrr-chunntas air puingeann a chaidh a thogail anns a’ phròiseas co-chomhairle agus freagairt na comhairle riutha. Feumaidh a’ chomhairle an aithisg co-chomhairle dheireannach aca fhoillseachadh trì seachdainean mus gabh iad an co-dhùnadh mu dheireadh.

1.2 Bheachdaich Luchd-sgrùdaidh an Rìgh air:

- na buaidhean a dh’fhaodadh a bhith aig a’ mholadh air clann agus daoine òga sna sgoiltean; agus luchd-cleachdaidh sam bith eile; clann a bhios nan sgoilearan taobh a-staigh dà bhliadhna bho chaidh am pàipear molaidh fhoillseachadh; agus clann agus daoine òga eile ann an sgìre na comhairle;
- buaidhean coltach sam bith eile aig a’ mholadh;
- ciamar a tha a’ chomhairle an dùil buaidhean dona sam bith a dh’fhaodadh tighinn am bàrr bhon mholadh a lughdachadh no a sheachnadh; agus
- na buannachdan foghlaim a tha a’ chomhairle an dùil a thig bho bhuileachadh a’ mholaidh, agus adhbharan na comhairle airson nam beachdan seo a ruigsinn.

1.3 Ann a bhith ag ullachadh na h-aithisg seo, rinn Luchd-sgrùdaidh an Rìgh na gnìomhachdan a leanas:

- làthaireachd aig a’ choinneimh phoblaich a chaidh a chumail air 8 Gearran 2023 mu dheidhinn molaidhean na comhairle;
- beachdachadh air a h-uile sgrìobhainn iomchaidh a chaidh a sholarachadh leis a’ chomhairle a thaobh a’ mholaidh, gu sònraichte aithris nam buannachdan foghlaim agus sgrìobhainnean co-chomhairle co-cheangailte, freagairtean sgrìobhte agus labhairteach bho phàrantan is eile; agus
- còmhraidhean le luchd-co-chomhairle iomchaidh aig Sgoil Gilcomstoun agus Acadamaidh Hazlehead agus beachdachadh air tuilleadh bheachdan air an cur gu dìreach gu Luchd-sgrùdaidh an Rìgh air taobhan foghlaim buntainneach den mholadh.

2. Pròiseas co-chomhairle

2.1 Rinn Comhairle Baile Obair Dheathain co-chomhairle air a’ mholadh aca a rèir [Achd Sgoiltean \(Co-chomhairle\) \(Alba\) 2010](#). Chaidh pàipear a’ mholaidh a sgaoileadh gu raon farsaing de luchd-ùidhe agus daoine le com-pàirt sa chùis. Chùm a’ chomhairle coinneamh phoblach far an do mhinich iad prìomh thaobhan a’ mholaidh. Bha glè bheag de dhaoine an làthair. Cha robh dragh sam bith orra mun mholadh. Nì Comhairle Siorrachd Obar Dheathain iarrtasan

suidheachaidh gus clann agus daoine òga a chur gu Comhairle Baile Obar Dheathain airson foghlam meadhan Gàidhlig. Nochd an fhreagairt aca gum fuiricheadh na h-ullachaidhean airson luchd-ionnsachaidh ann an Comhairle Siorrachd Obar Dheathain mar a bha iad.

2.2 Uile gu lèir, bha an fheadhainn a fhreagair a' cho-chomhairle a' toirt taic do na sgìrean-sgoile a chaidh a mholadh, ach le beagan soilleireachaidh a bharrachd air cùisean leithid còmhdhail. Thugadh raon sònraichte de làrach-lìn Comhairle Baile Obar Dheathain do dhaoine le com-pàirt sa chùis airson fiosrachadh agus cothrom freagairt a thoirt don cho-chomhairle reachdail. Fhuair seo 19 freagairtean, le àireamh bheag a' freagairt tro phost-dealain. Bha cha mhòr a h-uile neach-freagairt a' toirt taic do na sgìrean-sgoile. Bha beagan de luchd-fhreagairt nach do thuig adhbhar na co-chomhairle agus thug iad seachad beachdan leth-bhreitheach air a' Ghàidhlig.

2.3 Tha Bòrd na Gàidhlig, mar chomhairliche reachdail, agus Comann nam Pàrant a' cur fàilte air a' mholadh airson sgìre-sgoile a sgaoileas air feadh a' bhaile-mhòir airson Acadamaidh Hazlehead agus Sgoil Gilcomstoun. Tha Comann nam Pàrant a' nochdadh nam buannachdan foghlaim do chlann ann an Comhairle Baile Obar Dheathain, a bharrachd air teaghlaichean ann an Comhairle Siorrachd Obar Dheathain. Tha Bòrd na Gàidhlig a' nochdadh gu bheil an Stiùireadh Reachdail airson Foghlam Gàidhlig, 2017 a' sònrachadh gur dòcha gum bi ùghdarrasan foghlaim airson beachdachadh air iarrtas airson Foghlam Meadhan Gàidhlig nuair a tha iad a' suidheachadh stiùireadh airson a bhith a' suidheachadh sgoilearan ann am Foghlam Meadhan Gàidhlig. Chan eil Bòrd na Gàidhlig a' beachdachadh tuilleadh air buaidh a' mholaidh shònraichte seo.

3. Taobhan foghlaim den mholadh

3.1 Fhuair Luchd-sgrùdaidh an Rìgh diofar bheachdan luchd-ùidh air na buannachdan foghlaim a thigeadh bho mholaidhean Comhairle Baile Obar Dheathain airson sgìre-sgoile airson Foghlam Meadhan Gàidhlig a' sgaoileadh air feadh a' bhaile-mhòir. Tha an luchd-ùidh uile ag aontachadh gu bheil buannachdan foghlaim aig molaidhean na comhairle ach gu bheil feum air barrachd soilleireachd a thaobh rèiteachaidhean còmhdhail agus suidheachaidhean san àm ri teachd. Bha luchd-ùidh den bheachd gun robh am moladh in-ghabhalach leis gum biodh cothrom aig clann agus daoine òga air fad air Foghlam Meadhan Gàidhlig, ma tha iad ga iarraidh. Bha iad a' faireachdainn gu bheil comas aig seo àireamh sgoilearan ann am Foghlam Meadhan Gàidhlig a mheudachadh. Bha luchd-ùidh cuideachd an dòchas gum biodh am moladh a' ciallachadh gun robh barrachd cloinne a' fuireach ann am Foghlam Meadhan Gàidhlig eadar bun-sgoil agus àrd-sgoil. Bha luchd-ùidh toilichte gun deigheadh còmhdhail an-asgaidh a thoirt seachad. Ach, bha iad a' sireadh soilleireachd air mar a bhiodh seo air a thoirt gu buil gus amannan siubhail fada a lughdachadh do chlann is daoine òga. Feumaidh cuid de chlann is dhaoine òga an-dràsta barrachd air aon cheangal còmhdhail a chleachdadh gus faighinn gu foghlam Gàidhlig. Dh'iarr luchd-ùidh cuideachd fiosrachadh air mar a bhiodh clann agus daoine òga air an cumail sàbhailte nuair a bhiodh iad a' siubhal don sgoil. Dh'iarr iad gealladh gun deigheadh còmhdhail an-asgaidh a chumail suas. Bha seo stèidhichte air eòlas luchd-ùidh roimhe air còmhdhail an-asgaidh ga thoirt air falbh airson Foghlam Meadhan Gàidhlig.

3.2 Shaoil luchd-ùidh gum biodh na buannachdan foghlaim na bu mhotha air am meudachadh nam biodh ro-innleachd na b' fheàrr aig a' chomhairle airson luchd-teagaisg Foghlam Meadhan Gàidhlig fhasdadh agus a chumail. San fhad-ùine, dh'iarr luchd-ùidh nach biodh crìochan sam bith air an àireamh chloinne is dhaoine òga a bhiodh ag ionnsachadh ann am Foghlam Meadhan Gàidhlig thar 3-18. A thaobh seo, bha iad ag iarraidh tuilleadh soilleireachaidh air earrann còig den phàipear molaidh.

4. Geàrr-chunntas

Tha Luchd-sgrùdaidh an Rìgh air dearbhadh gu bheil taic aig a' chomhairle airson a' mholaidh aca, le beagan soilleireachaidhean. Tha dealas aig luchd-ùidh airson foghlam meadhan Gàidhlig a dhèanamh cho ruigsinneach sa ghabhas. Bu chòir don chomhairle beagan phuingean a shoilleireachadh ann an earrann a trì den aithisg seo. Bu chòir dhaibh na rèiteachaidhean airson còmh-dhail an-asgaidh a shònrachadh agus mar a thèid seo a chumail suas san fhad-ùine, gu sònraichte nuair a tha ionmhas cuingealaichte. Bu chòir sàbhailteachd chloinne is dhaoine òga air còmh-dhail a shònrachadh cuideachd. Bu chòir don chomhairle cuideachd beachdachadh air tuilleadh feum a dhèanamh den Stiùireadh Reachdail air Foghlam Gàidhlig, 2017 a thaobh stiùireadh airson iarrtasan suidheachaidh agus clàraidhean. Chuidicheadh seo le bhith a' soilleireachadh cheistean bho luchd-ùidh.

Luchd-sgrùdaidh an Rìgh
Am Màrt 2023